

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 57/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Segeja Kohuta (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť E. K., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hagara-Hagarová, s. r. o., D. Dlabača 35, Žilina, zastúpenou konateľom spoločnosti Mgr. Ľubomírom Hagarom, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 4/2005 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 TdoV 11/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. novembra 2014 doručená a 5. decembra 2014 doplnená sťažnosť E. K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou Hagara-Hagarová, s. r. o., D. Dlabača 35, Žilina, zastúpenou konateľom spoločnosti Mgr. Ľubomírom Hagarom, vo veci namietaného

porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 4/2005 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 TdoV 11/2014.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že bol rozsudkom krajského súdu č. k. 4 T 4/2005-869 z 19. marca 2008 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 5/2008 zo 16. mája 2012 uznaný za vinného zo spáchania zločinu sprenevery podľa ustanovenia § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona, na základe čoho bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 3 roky a 6 mesiacov, na ktorého výkon nastúpil 28. januára 2013. Dňa 12. septembra 2012 podal právny zástupca sťažovateľa dovolanie proti rozsudku krajského súdu a proti uzneseniu najvyššieho súdu. Žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutia v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové prerokovanie a rozhodnutie. Napriek tomu, že od podania uvedeného dovolania 12. septembra 2012 ubehli už dva roky, dovolací súd v jeho trestnej veci nekonal.

Na základe uvedeného právny zástupca sťažovateľa 26. septembra 2014 urgoval najvyšší súd ako dovolací súd, aby začal vo veci konať.

Dňa 17. októbra 2014 bola právnenému zástupcovi sťažovateľa doručená odpoveď najvyššieho súdu, z ktorej vyplýva, že krajský súd ako súd prvého stupňa predložil najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu spis spolu s dovolaním obvineného 11. apríla 2014, teda 19 mesiacov od podania dovolania. Dovolací súd zároveň vo svojej odpovedi uviedol, že predseda senátu dovolacieho súdu spis vrátil súdu prvého stupňa ešte 30. januára 2013, čo odôvodnil tým, že spis mu bol predčasne preložený, pričom však bližšie neuviedol dôvod.

Sťažovateľ poukázal aj na to, že ani dovolací súd v predmetnej veci nekoná, o podanom dovolaní nebolo do dnešného dňa žiadnym spôsobom rozhodnuté a najvyšší súd napriek písomnej žiadosti sťažovateľa ku dňu podania tejto sťažnosti nenariadil termín verejného zasadnutia.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje najmä na ustanovenie § 376 Trestného poriadku, v zmysle ktorého: „Predseda senátu prvého stupňa doručí rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté,

s upozornením, že sa môžu k dovolaniu vyjadriť, pričom na to určí primeranú lehotu, najviac však 30 dní;... Len čo uplynula lehota určená na vyjadrenie sa k dovolaniu všetkým stranám, predloží spisy dovolaciemu súdu; neskôr doručené vyjadrenie oprávnených osôb zašle dovolaciemu súdu bezodkladne...“

Podľa názoru sťažovateľa je preto neakceptovateľné a v rozpore so zásadou prerokovania veci bez zbytočných prietáhov, aby krajský súd v tak podstatnej otázke, akou je preskúmavanie rozhodnutia, ktorým bol okrem iného sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody, t. j. najprísnejší trest, pokiaľ ide o zásah do jeho osobných práv a slobôd, bez akéhokoľvek dôvodu, zrejme však len v dôsledku pochybenia, nekonal a bol nečinný viac ako 24, resp. 19 mesiacov.

Sťažovateľ ďalej uviedol: *„Aj vzhľadom na vyššie popísané skutočnosti je sťažovateľ presvedčený, že jednak konaním, resp. opomenutím predsedu senátu súdu prvého stupňa, ako aj následnou nečinnosťou dovolacieho súdu došlo jednoznačne k prietahom v konaní, a tým aj k vážnemu porušeniu jeho ústavného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Takýto zásah do jeho práv pociťuje sťažovateľ o to intenzívnejšie, že dovolaním sa, ako sme už viackrát zdôraznili, domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutie v celom rozsahu v časti týkajúcej sa jeho osoby, a teda aj pokiaľ ide o uznanú vinu a uložený trest. Vzhľadom na uvedené preto sťažovateľ opakovane dáva do pozornosti súdu najmä skutočnosť, že k prietahom v konaní a tým aj porušeniu jeho základného ústavného práva došlo jednak v dôsledku nečinnosti predsedu senátu súdu prvého stupňa, ktorý zrejme v dôsledku nepozornosti, resp. iného pochybenia nepostupoval v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 376 Trestného poriadku a spis bezodkladne nepredložil po uplynutí stanovenej lehoty na vyjadrenie dovolaciemu súdu na rozhodnutie ako aj v dôsledku nečinnosti dovolacieho súdu, ktorý napriek tomu, že spis mu bol predložený dňa 11.04.2014, t. j. pred viac ako pol rokom, ku dňu podania tejto sťažnosti nevykonal žiaden procesný úkon v predmetnej veci...“*

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/4/2005 bolo porušené.

Najvyššiemu súdu SR sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 2TdoV 11/2014 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20.000,- EUR (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Žiline je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 € na účet právneho zástupcu sťažovateľa, vedený v..., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Po výzve ústavného súdu sťažovateľ podanie doplnil a navrhol o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodnúť:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/4/2005 bolo porušené.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 14.000,- € (slovom štrnásťtisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2TdoV 11/2014 bolo porušené.

Najvyššiemu súdu SR sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn.: 2TdoV 11/2014 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6.000,- € (slovom šesťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 €

na účet právneho zástupcu sťažovateľa, vedený v..., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 4/2005 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 TdoV 11/2014.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

1. Podľa zistenia ústavného súdu namietané konanie na krajskom súde bolo skončené rozsudkom sp. zn. 4 T 4/2005 z 9. marca 2008, ktorý nadobudol právoplatnosť 16. mája 2012. Sťažovateľ sa na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou doručenou 18. novembra 2014, t. j. v čase, keď porušenie označených práv na všeobecnom súde, ktorého označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy a k právu zaručenému v čl. 6 ods. 1 dohovoru (*mutatis mutandis* I. ÚS 6/03).

Sťažovateľ je zastúpený advokátom, ktorý je podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Ústavný súd už v minulosti vyslovil, že „tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady“ (obdobne II. ÚS 555/2012).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sa sťažovateľ v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označenom konaní pred krajským súdom namietané porušenie označeného práva už

netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu označeného základného práva najvyšším súdom ústavný súd zistil, že spis krajského súdu sp. zn. 4 T 4/2005 bol na účely rozhodnutia o dovolaní sťažovateľa, ktoré podal 12. septembra 2012, krajským súdom postúpený najvyššiemu súdu 15. októbra 2012.

Na najvyššom súde bola vec zaevidovaná pod sp. zn. 2 Tdo V 16/2012 (toto konanie sťažovateľ v sťažnosti nenamietal). Konanie pod označenou spisovou značkou bolo na najvyššom súde vedené do 30. januára 2013, keď najvyšší súd spis vrátil krajskému súdu ako predčasne podaný, pretože dovolaniu sťažovateľa predchádzala žiadosť sťažovateľa o upustenie od výkonu trestu, ktorú podal 31. mája 2012, a o tejto krajský súd ešte nerozhodol. Po rozhodnutí o uvedenej žiadosti sťažovateľa krajský súd 11. apríla 2014 opätovne postúpil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní. Konanie je vedené pod sp. zn. 2 TdoV 11/2014.

Možno konštatovať, že do podania sťažnosti ústavnému súdu v období od 11. apríla 2014 do 18. novembra 2014 (sedem mesiacov) bol najvyšší súd ako dovolací súd bez zákonných a iných dôvodov nečinný.

Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. rozhodnutie I. ÚS 128/03 z 25. júna 2003 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu). Hoci postup najvyššieho súdu nebol bez priet'ahov, zjavne sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti v nej uplatnenými nezaoberal.

Ústavný súd napokon dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu namietaného konania dochádzalo k zbytočným priesťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2015